

Type Of Article (Research Article)

Analysis Of Primary School Teachers' Awareness Of The Fundamental Reform Document And Its Impact On Professional Ethics In The Context Of Cultural And Social Changes

Somayeh Ahmadi Jokar: Department of Educational Sciences, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran.

***Farideh Godarzi:** Department of Educational Sciences, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran.

Article Einfo

Received: 2025 /03/22

Accepted: 2025/06/24

PP: 101-111.

Keywords:

Primary Education
Fundamental Reform Document
Professional Ethics
Cultural And Social Changes
Social Interactions

Abstract

This study examines the level of awareness among primary school teachers regarding the Fundamental Reform Document of Education and its impact on their professional ethics within the context of cultural and social changes. The aim was to analyze the relationship between awareness of the document and components of professional ethics, including educational justice, professional commitment, and ethical upbringing. A mixed-method (qualitative and quantitative) approach was employed. The statistical population included primary school teachers and principals in Malayer during the 2024–2025 academic year. In the qualitative phase, 12 participants were selected through purposive sampling for semi-structured interviews, and the data were analyzed using MAXQDA software. In the quantitative phase, 225 teachers were selected through simple random sampling and completed a researcher-developed questionnaire. The quantitative data were analyzed using SPSS and Smart PLS software, employing t-tests, ANOVA, and structural equation modeling. The results revealed that awareness of the document had a significant positive effect on educational justice ($\beta=0.546$), professional commitment ($\beta=0.338$), and ethical upbringing ($\beta=0.651$), but no significant effect on social interactions ($\beta=0.102$). Therefore, enhancing teachers' awareness of the Fundamental Reform Document can improve their professional ethics and contribute to the overall quality of education.

Citation: Ahmadi Jokar, Somayeh. Godarzi, Farideh. (2025). Analysis Of Primary School Teachers' Awareness Of The Fundamental Reform Document And Its Impact On Professional Ethics In The Context Of Cultural And Social Changes. *Journal Of Socio-Cultural Changes*, 22(2; Ser. 86): 101-111.

DOI:

***Corresponding Author:** Farideh Godarzi

E-mail Address: 4130774832@iau.ir

Tel: +989167749184

Extended Abstract

Introduction

In primary education, which lays the foundation for students' character development, social skills, and academic structure, the role of teachers as key agents in achieving educational goals becomes particularly critical. In this context, teachers' awareness of and adherence to top-level educational documents—especially the Fundamental Reform Document of Education, regarded as the roadmap for the national education system—plays a pivotal role in enhancing educational quality and institutionalizing professional ethics. However, evidence suggests that many primary school teachers lack sufficient familiarity with this document, which may lead to shortcomings in their educational roles, diminished ethical commitment, and reduced instructional quality. In light of these concerns, analyzing the relationship between teachers' level of awareness of the Reform Document and their adherence to principles of professional ethics—particularly in the face of cultural and social transformations—is an essential step toward reconstructing the education system and formulating effective strategies for shaping the future generation.

Methodology

This study employed a mixed-method approach to examine primary school teachers' awareness of the Fundamental Reform Document of Education and its impact on their professional ethics in Malayer during the 2024–2025 academic year. In the qualitative phase, 8 to 12 teachers and principals with relevant expertise and experience were selected using purposive sampling to participate in semi-structured interviews. The data were coded and analyzed thematically using MAXQDA software. In the quantitative phase, the statistical population consisted of all primary school teachers in Malayer, from which a sample was selected through simple random sampling based on standard statistical formulas. Data were collected via standardized questionnaires measuring awareness and professional ethics and analyzed using SPSS. Additionally, the conceptual model was evaluated using Smart PLS software and the partial least squares (PLS) method. Instrument validity was confirmed through expert review and Cronbach's alpha, while the reliability of qualitative analyses was ensured through independent coding. By integrating qualitative and quantitative data, this mixed-method approach offered a comprehensive understanding of how teacher awareness influences professional ethics in the context of cultural and social change.

Results and Discussion

The findings of the study indicate that primary school teachers' awareness of the Fundamental Reform Document is significantly and positively related to key components of their professional ethics, especially educational justice, professional commitment, and the ethical upbringing of students. Thematic analysis of the qualitative data showed that teachers placed strong emphasis on the educational goals outlined in the document and the realization of educational justice, while challenges such as lack of specialized training and workload pressure were identified as major obstacles to full implementation. Structural analysis of the quantitative data using Smart PLS confirmed a direct and significant effect of awareness on professional ethics (e.g., path coefficient of 0.691 for the overall effect of awareness on professional ethics). Among the dimensions assessed, only the relationship between awareness and social interactions was not statistically significant ($p = 0.059$). Model fit indices (SRMR = 0.05, NFI = 0.93, GFI = 0.96) indicated a good fit between the conceptual model and empirical data. The results of this study suggest that teachers' awareness of the Fundamental Reform Document serves as a key factor in enhancing their professional ethics within the primary education setting. The high level of teacher engagement with the document's overarching goals—particularly in areas such as educational justice, professional commitment, and ethical role-modeling—demonstrates that increased awareness correlates with more structured and responsible professional behavior. Nevertheless, obstacles such as insufficient capacity-building programs and systemic pressures negatively affect the full realization of the document's objectives. Therefore, strengthening support structures, designing targeted training programs, and addressing the professional needs of teachers can pave the way for the effective implementation of the document's transformative goals and elevate the quality of education in primary schools.

تحلیل آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی

سمیه احمدی جوکار: گروه علوم تربیتی، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران.

*فریده گودرزی: گروه علوم تربیتی، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران.

چکیده	اطلاعات مقاله
این پژوهش به بررسی میزان آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای آن‌ها در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی پرداخته است. هدف مطالعه، تحلیل رابطه بین آگاهی از سند و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای شامل عدالت آموزشی، تعهد حرفه‌ای و تربیت اخلاقی بود. روش تحقیق آمیخته (کیفی و کمی)، بوده و جامعه آماری شامل معلمان و مدیران دوره ابتدایی شهر ملایر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ شمسی، بود. در بخش کیفی، ۱۲ نفر با نمونه‌گیری هدفمند برای مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انتخاب شدند و داده‌ها با نرم‌افزار MAXQDA تحلیل شدند. در بخش کمی، ۲۲۵ معلم با نمونه‌گیری تصادفی ساده پرسش‌نامه محقق ساخته را تکمیل کردند. داده‌های کمی با نرم‌افزار SPSS و Smart PLS و آزمون‌های t، ANOVA و معادلات ساختاری تحلیل شدند. نتایج نشان داد آگاهی از سند بر عدالت آموزشی ($\beta=0/546$)؛ تعهد حرفه‌ای ($\beta=0/338$)؛ و تربیت اخلاقی ($\beta=0/651$)؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد، اما بر تعاملات اجتماعی ($\beta=0/102$)؛ اثر معناداری نداشت. در نتیجه، تقویت آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین می‌تواند اخلاق حرفه‌ای آن‌ها را بهبود بخشد و به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند.	تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۰۳ شماره صفحات: ۱۱۱-۱۰۱. واژگان کلیدی: - دوره ابتدایی - سند تحول بنیادین - اخلاق حرفه‌ای - تغییرات فرهنگی و اجتماعی - تعاملات اجتماعی

استناد: احمدی جوکار، سمیه. گودرزی، فریده. (۱۴۰۴). تحلیل آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای معلمان در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی. فصلنامه تغییرات اجتماعی-فرهنگی، دوره ۲۲، شماره ۲؛ (پیاپی ۸۶)، ۱۱۱-۱۰۱.

DOI:

مقدمه

دوره ابتدایی به عنوان یکی از مراحل حساس و کلیدی در نظام آموزشی، نقش بنیادینی در شکل‌گیری شخصیت، مهارت‌های اجتماعی و پایه‌های تحصیلی دانش‌آموزان ایفاء می‌کند (کشاورزی‌پورقرقی، ۱۳۹۹: ۵). معلمان این دوره، به دلیل ارتباط مستقیم با کودکان در سنین شکل‌پذیری، مسئولیت ویژه‌ای در پرورش نسلی آگاه، خلاق و اخلاق‌مدار دارند. رفتار و عملکرد معلمان ابتدایی نه تنها بر یادگیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد، بلکه ارزش‌ها و نگرش‌های آنان را نیز شکل می‌دهد (گل‌صنملو و دیگران، ۱۴۰۰: ۱۸۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به عنوان راهبردی کلان، بر توانمندسازی معلمان و تقویت اخلاق حرفه‌ای تأکید دارد تا کیفیت آموزش و تربیت ارتقاء یابد (نجارآلانی، مهدی‌زاده، ۱۴۰۲: ۵۲-۳۹). چالش‌هایی نظیر کمبود آگاهی معلمان از این سند و موانع حرفه‌ای مانند فشار کاری و فقدان آموزش‌های تخصصی، مانع از تحقق کامل این اهداف می‌شود. یکی از ابعاد اساسی نظام آموزشی ایران، سطح آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین و پیامدهای آن بر اخلاق حرفه‌ای آنان است. این سند به عنوان نقشه راه آموزش و پرورش، باهدف تحقق تربیت اسلامی، عدالت آموزشی و توانمندسازی نیروی انسانی تدوین شده است. باوجود این، شواهد نشان می‌دهد بسیاری از معلمان با محتوای آن آشنایی کافی ندارند؛ مسئله‌ای که می‌تواند فرایند تربیت را از اهداف کلان منحرف کرده و بر کیفیت آموزش اثرگذار باشد. درک محدود نسبت به این سند، مانعی در مسیر ایفای صحیح نقش تربیتی معلمان به شمار می‌رود و ممکن است تعهد اخلاقی آنان را تضعیف کند. اخلاق حرفه‌ای در محیط آموزشی، به‌ویژه در مقطع ابتدایی، جایگاهی کلیدی دارد؛ زیرا معلمان در این دوره، نخستین الگوهای رفتاری کودکان هستند و نقشی بنیادین در شکل‌گیری شخصیت و نگرش‌های اجتماعی آنان ایفاء می‌کنند. پایبندی به ارزش‌هایی نظیر عدالت، احترام، صداقت و مسئولیت‌پذیری، نه تنها کیفیت تعاملات را ارتقاء می‌بخشد، بلکه محیطی امن و انگیزشی برای یادگیری فراهم می‌آورد. در مقابل، بی‌توجهی به این اصول می‌تواند منجر به کاهش اعتماد، افت انگیزه و تضعیف عملکرد تحصیلی شود. به‌طور خاص، نبود نظام آموزشی مؤثر برای ارتقای شناخت معلمان نسبت به اهداف کلان آموزش و پرورش و اصول حرفه‌ای، ممکن است فرسودگی شغلی، نارضایتی و ضعف در کیفیت تدریس را در پی داشته باشد. این وضعیت نه تنها عملکرد فردی معلمان را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، بلکه آثار منفی بلندمدتی بر رشد روانی و اجتماعی دانش‌آموزان به جای می‌گذارد. در نقطه مقابل، تقویت آگاهی نسبت به سند تحول و نهادینه‌سازی اخلاق حرفه‌ای، می‌تواند بستر تعامل سازنده، اعتماد متقابل و ارتقای کیفیت آموزشی را فراهم سازد. در نتیجه، تحلیل پیوند میان سطح آگاهی معلمان ابتدایی از سند تحول بنیادین و میزان پایبندی آنان به اخلاق حرفه‌ای در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی، ضرورتی استراتژیک برای بازسازی نظام تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. در این میان، نقش محوری معلمان ابتدایی به عنوان بنیان‌گذاران هویت فردی، فرهنگی و اجتماعی کودکان، ضرورت بازنگری در سیاست‌های آموزشی را دوچندان می‌سازد. طراحی برنامه‌های هدفمند برای آموزش مفاد سند و ارتقای مهارت‌های اخلاقی، گامی مؤثر در مسیر تربیت نسلی آگاه، مسئول و توانمند خواهد بود. براین اساس، پژوهش چنین مطرح می‌شود - تا چه اندازه آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر اخلاق حرفه‌ای آنان در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی تأثیر دارد؟

پیشینه تحقیق

فرزانه فرزام و ناهید بیگ محمدی (۱۴۰۲)، با بررسی «واکاوی اخلاق حرفه‌ای معلمی بر اساس سند تحول بنیادین»؛ نشان دادند که سند تحول بنیادین بر اخلاق حرفه‌ای تأکید دارد، اما فقدان راهکارهای عملی برای تقویت آن مشهود است. این مطالعه بر ضرورت وجود معلمان اخلاق‌مدار برای تربیت دانش‌آموزان تأکید می‌کند، اما به تأثیر آگاهی از سند بر اخلاق حرفه‌ای نپرداخته است (فرزام، بیگ محمدی، ۱۴۰۲: ۱۶-۱). لادن حاجی‌انوری و زینب خانبائی (۱۴۰۲)، در پژوهش «شایستگی‌های اخلاقی معلمان ابتدایی با نگاهی به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»؛ به شایستگی‌های اخلاقی مانند عدالت، صداقت و مسئولیت‌پذیری را به عنوان نیازهای معلمان ابتدایی معرفی کردند و پیشنهاد برگزاری دوره‌های آموزشی را مطرح نمودند. باین حال، این تحقیق به‌طور خاص ارتباط آگاهی از سند با اخلاق حرفه‌ای را بررسی نکرده است (حاجی‌انوری، خانبائی ۱۴۰۲: ۸-۱). صفیه بلیده (۱۴۰۲)، در پژوهش خود با عنوان «شنا سایی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای معلم در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»؛ مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای مانند معنویت‌گرایی و

مهرورزی را در سند تحول شناسایی کرد، اما به تحلیل تأثیر آگاهی معلمان بر این مؤلفه‌ها نپرداخت (بلیده، ۱۴۰۲: ۱۹-۱). آ. د. دویی ملارانگان^۱ به اتفاق همکاران (۲۰۲۴)، در تفحصی "Analysis Of The Influence Of Continuous Training Development And Education On Professional Competence Of Teachers In Public Schools" تأثیر آموزش مستمر بر اخلاق حرفه‌ای را تأیید کردند، اما به‌طور خاص به اسناد آموزشی مانند سند تحول بنیادین نپرداختند (Mallarangan et al., 2015: 13449-13456).

ادیات و مبانی نظری

آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین به معنای شناخت و درک عمیق آن‌ها از مفاهیم، اهداف، اصول و راهکارهای این سند است که به‌عنوان نقشه راه نظام آموزشی ایران طراحی شده است. این سند باهدف ارتقای کیفیت آموزش و تربیت نسلی متعهد به ارزش‌های اسلامی، علمی و فرهنگی تدوین شده و بر نقش محوری معلمان در تحقق این اهداف تأکید دارد. آگاهی معلمان از این سند، آن‌ها را قادر می‌سازد تا وظایف حرفه‌ای خود را با اهداف کلان آموزشی هم‌راستا کنند و از طریق تدریس هدف‌مند، به پرورش دانش‌آموزانی خلاق و مسئولیت‌پذیر کمک کنند. نظریه‌های یادگیری شناختی، به‌مانند نظریه پردازش اطلاعات، بر اهمیت آگاهی و فهم عمیق به‌عنوان پیش‌نیاز عملکرد مؤثر تأکید دارند (زینالی، حاتم، ۱۳۹۷: ۱۲). در این راستا، آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین می‌تواند به‌عنوان یک عامل شناختی، رفتار حرفه‌ای آن‌ها را در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی تقویت کند (محمدی، حسنی، محمدی، ۱۳۹۸: ۳۳). در پژوهش حاضر، آگاهی معلمان از سند به‌عنوان متغیری کلیدی بررسی می‌شود که می‌تواند بر کیفیت تدریس و اخلاق حرفه‌ای تأثیر بگذارد. کاربرد این مفهوم در تحقیق حاضر، شناسایی سطح آگاهی معلمان ابتدایی و بررسی ارتباط آن با رفتارهای اخلاقی آن‌ها در کلاس درس است. فقدان آگاهی ممکن است به اجرای ناقص اهداف سند منجر شود و کیفیت آموزش را کاهش دهد. اخلاق حرفه‌ای معلمان به مجموعه‌ای از ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهایی اشاره دارد که معلمان را در انجام وظایف حرفه‌ای خود هدایت می‌کند. این مفهوم شامل رعایت عدالت آموزشی، احترام به دانش‌آموزان و همکاران، صداقت، رازداری و تعهد به ارزش‌های انسانی است (باقری، ۱۴۰۰: ۵۰). نظریه‌های اخلاقی، به‌مثابه نظریه اخلاق وظیفه‌گرای کانت، بر اهمیت پایبندی به اصول اخلاقی بدون توجه به نتایج تأکید دارند، که در حرفه معلمی به معنای رعایت انصاف و مسئولیت‌پذیری است (شکوهی، ۱۳۹۶: ۱۰۵). اخلاق حرفه‌ای در دوره ابتدایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا معلمان به‌عنوان الگوهای اولیه کودکان، بر شکل‌گیری شخصیت و نگرش‌های آن‌ها تأثیر می‌گذارند. اخلاق حرفه‌ای به‌عنوان متغیری وابسته بررسی می‌شود که تحت تأثیر آگاهی از سند تحول بنیادین قرار دارد (Daniel, Sapo, 2020: 405). کاربرد این مفهوم در مطالعه حاضر، تحلیل تأثیر آگاهی معلمان از سند بر رفتارهای اخلاقی آن‌ها، مانند ایجاد محیط یادگیری مثبت و رعایت عدالت در کلاس درس است. معلمان با اخلاق حرفه‌ای بالا می‌توانند اعتماد و انگیزه دانش‌آموزان را تقویت کنند، در حالی که نقض این اصول به کاهش کیفیت آموزش و تعاملات اجتماعی منجر می‌شود. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، که در سال ۱۳۹۰ شمسی ابلاغ شد، چارچوبی جامع برای اصلاح نظام آموزشی ایران ارائه می‌دهد. این سند بر تربیت اسلامی، عدالت آموزشی، و توانمندسازی معلمان تأکید دارد و هدف آن پرورش نسلی با ویژگی‌های علمی، اخلاقی و فرهنگی متناسب با نیازهای جامعه است. نظریه‌های سیستمی در آموزش، مانند نظریه سیستم‌های باز، بر اهمیت هماهنگی بین اجزای نظام آموزشی، از جمله معلمان و سیاست‌های آموزشی، تأکید دارند. این سند معلمان را به‌عنوان مجریان اصلی تحول آموزشی می‌داند و آگاهی آن‌ها از مفاد سند را پیش‌نیاز اجرای موفق آن معرفی می‌کند (حسینی، اسمعیلی، ۱۴۰۰: ۲۰۲). در پژوهش حاضر، سند تحول بنیادین به‌عنوان چارچوب نظری تحقیق مورد توجه قرار گرفته و آگاهی معلمان از آن به‌عنوان متغیری مستقل بررسی می‌شود. کاربرد این سند در جستار پیش‌رو، تحلیل نقش آن در تقویت اخلاق حرفه‌ای معلمان ابتدایی است.

مواد و روش تحقیق

این پژوهش باهدف بررسی میزان آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای آن‌ها در شهر ملایر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ شمسی، در بستر تغییر و تحولات فرهنگی و اجتماعی انجام شد. جامعه آماری در

^۱ A. Dara Dewi Mallarangan

بخش کیفی شامل معلمان و مدیران مدارس ابتدایی این شهر است که از طریق نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد. در این روش، ۸ تا ۱۲ نفر از افرادی که تجربه و آگاهی کافی در زمینه سند تحول بنیادین و اخلاق حرفه‌ای دارند، برای مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انتخاب شدند تا دیدگاه‌های عمیق آن‌ها شد شود. در بخش کمی، جامعه آماری شامل کلیه معلمان ابتدایی شهر ملایر است که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. حجم نمونه براساس فرمول‌های آماری تعیین خواهد شد تا داده‌ها از دقت و قابلیت تعمیم برخوردار باشند. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته است و از نرم‌افزار MAXQDA، تحلیل شدند. در بخش کمی، پرسش‌نامه‌های استاندارد برای سنجش آگاهی از سند تحول بنیادین و اخلاق حرفه‌ای طراحی و توزیع شدند. این پرسش‌نامه‌ها به صورت حضوری یا آنلاین در اختیار معلمان قرار گرفت تا داده‌های موردنیاز جمع‌آوری شود. روایی پرسش‌نامه‌ها از طریق بررسی‌های تخصصی توسط کارشناسان و پایایی آن‌ها با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تأیید شد تا اطمینان حاصل شود که ابزارها از اعتبار و قابلیت اعتماد لازم برخوردارند. در بخش کیفی، روایی مصاحبه‌ها از طریق بازبینی توسط متخصصان و پایایی آن‌ها با کدگذاری مکرر توسط دو کدگذار مستقل بررسی شد. برای تحلیل داده‌های کیفی، نرم‌افزار MAXQDA، برای کدگذاری محتوایی و تحلیل تماتیک استفاده شد تا الگوها و مضامین اصلی استخراج شوند. در بخش کمی، داده‌های پرسش‌نامه‌ها با نرم‌افزار SPSS، تحلیل شود و از آزمون‌های آماری مانند آزمون (t)، برای مقایسه میانگین‌ها، تحلیل همبستگی، و تحلیل واریانس (ANOVA)، برای بررسی روابط بین متغیرها استفاده شد. همچنین، مدل مفهومی تحقیق با استفاده از نرم‌افزار Smart PLS، و روش حداقل مربعات جزئی (PLS)، تحلیل شد. این رویکرد آمیخته، با بهره‌گیری از داده‌های کیفی و کمی، به درک جامعی از تأثیر آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین بر اخلاق حرفه‌ای آن‌ها منجر شدند. مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با معلمان و مدیران، دیدگاه‌های عمیقی درباره تأثیر آگاهی بر رفتارهای حرفه‌ای ارائه دادند، درحالی‌که پرسش‌نامه‌ها امکان سنجش دقیق و آماری این تأثیر را فراهم کردند. تحلیل داده‌های کیفی با نرم‌افزار MAXQDA، الگوهای کلیدی رفتارهای حرفه‌ای را شناسایی کرده و تحلیل‌های کمی با SPSS، روابط آماری بین متغیرها را مشخص کردند. استفاده از Smart PLS، نیز به تحلیل دقیق‌تر روابط ساختاری کمک کرد، به‌ویژه در بررسی اثرات غیرمستقیم آگاهی بر اخلاق حرفه‌ای. این روش چندگانه، با توجه به پیچیدگی موضوع، امکان ارائه نتایج معتبر و کاربردی را برای بهبود نظام آموزشی فراهم ساخت.

بحث و یافته‌های تحقیق

برای ارائه اطلاعات جمعیت‌شناختی مربوط به بخش کیفی (مصاحبه‌ها)، و بخش کمی (پرسش‌نامه‌ها)، به صورت یکپارچه برپایه (جدول ۱)، داده‌های مربوط به جنسیت، سن، سابقه تدریس و پایه تدریس معلمان دوره ابتدایی شهر ملایر در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ شمسی، گردآوری شده است. و شامل اطلاعات ۱۲ نفر برای بخش کیفی (مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته)، و ۲۲۵ نفر برای بخش کمی (پرسش‌نامه‌ها)، است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی معلمان در بخش کیفی و کمی- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

گروه	تعداد	جنسیت	تعداد	درصد	سن (سال)	تعداد	درصد	سابقه تدریس (سال)	تعداد	درصد	پایه تدریس	تعداد	درصد
بخش کیفی (مصاحبه)	۱۲	زن	۸	۶۷٪	کمتر از ۳۰	۲	۱۷٪	کمتر از ۵	۳	۲۵٪	اول	۴	۳۳٪
	-	مرد	۴	۳۳٪	۳۰-۴۰	۶	۵۰٪	۵-۱۰	۵	۴۲٪	دوم	۳	۲۵٪
	-	-	-	-	بیشتر از ۴۰	۴	۳۳٪	بیشتر از ۱۰	۴	۳۳٪	سوم تا ششم	۵	۴۲٪
جمع کیفی	۱۲	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۱۲	۱۰۰٪
بخش کمی (پرسش‌نامه)	۲۲۵	زن	۱۳۵	۶۰٪	کمتر از ۳۰	۴۵	۲۰٪	کمتر از ۵	۵۶	۲۵٪	اول	۶۸	۳۰٪
	-	مرد	۹۰	۴۰٪	۳۰-۴۰	۱۱۲	۵۰٪	۵-۱۰	۹۰	۴۰٪	دوم	۵۶	۲۵٪
	-	-	-	-	بیشتر از ۴۰	۶۸	۳۰٪	بیشتر از ۱۰	۷۹	۳۵٪	سوم تا ششم	۱۰۱	۴۵٪
جمع کمی	۲۲۵	جمع	۲۲۵	۱۰۰٪	جمع	۲۲۵	۱۰۰٪	جمع	۲۲۵	۱۰۰٪	جمع	۲۲۵	۱۰۰٪

جدول فوق نشان‌دهنده ویژگی‌های جمعیت‌شناختی معلمان در دو بخش کیفی و کمی پژوهش است. در بخش کیفی، ۶۷٪ از مصاحبه‌شوندگان زن و ۳۳٪ مرد هستند، که نشان‌دهنده حضور بیشتر زنان در میان معلمان منتخب برای مصاحبه است. اکثریت مصاحبه‌شوندگان (۵۰٪)، در بازه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال قرار دارند، که بیانگر تجربه نسبی آن‌ها در حرفه معلمی است. در زمینه سابقه تدریس، ۴۲٪ بین ۱۰ تا ۱۵ سال تجربه دارند و ۴۲٪ در پایه‌های سوم تا ششم تدریس می‌کنند، که نشان‌دهنده تنوع در پایه‌های تحصیلی

است. در بخش کمی، توزیع جنسیتی مشابه بخش کیفی است (۶۰٪ زن و ۴۰٪ مرد)، که با ترکیب جنسیتی معمول در حرفه معلمی ابتدایی همخوانی دارد. اکثریت معلمان (۵۰٪)، در بازه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال هستند و ۴۰٪ بین ۱۰ تا ۵۰ سال سابقه تدریس دارند. همچنین، ۴۵٪ در پایه‌های سوم تا ششم تدریس می‌کنند، که نشان‌دهنده تمرکز بیشتر معلمان در پایه‌های بالاتر ابتدایی است. این ویژگی‌ها می‌توانند بر سطح آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین و رعایت اخلاق حرفه‌ای تأثیر بگذارند، زیرا تجربه و پایه تدریس ممکن است با درک عمیق‌تر سند و رفتارهای حرفه‌ای مرتبط باشد. تفاوت در توزیع پایه‌های تدریس بین دو بخش نشان می‌دهد که در بخش کیفی، معلمان با پایه‌های متنوع‌تر انتخاب شده‌اند تا دیدگاه‌های جامع‌تری جمع‌آوری شود، درحالی‌که در بخش کمی، تمرکز بر پایه‌های بالاتر ممکن است به دلیل تعداد بیشتر معلمان در این پایه‌ها باشد. این اطلاعات به درک بهتر جامعه آماری و تعمیم‌پذیری نتایج کمک می‌کند.

برای تحلیل داده‌های کیفی این پژوهش، از روش تحلیل مضمون استفاده شد. مراحل تحلیل داده‌های کیفی با کدگذاری باز و محوری انجام گرفت تا ابعاد اصلی و مؤلفه‌های مرتبط با میزان آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای شناسایی شود. داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با ۱۲ معلم و مدیر دوره ابتدایی شهر ملایر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ شمس، گردآوری شد. ابزار تحلیل داده‌ها نرم‌افزار MAXQDA، نسخه ۲۰۲۰ بود. پس از پیاده‌سازی و تایپ مصاحبه‌ها، عملیات کدگذاری باز انجام شد که پژوهشگر را به سمت تبیین مفاهیم و مقوله‌ها هدایت کرد. رابطه کدها و ارتباط منطقی هر کد در داخل یک مفهوم مشخص شد و داده‌ها براساس کدگذاری باز سامان‌دهی شدند. سپس، با کدگذاری محوری، مضمون‌ها و مقوله‌های اصلی و فرعی (ابعاد و مؤلفه‌ها)، استخراج شدند. درنهایت، یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها در قالب ۶۷۲ مضمون دسته‌بندی شدند که تعداد مضمون‌های استخراج‌شده از هر مصاحبه‌شونده برپایه (جدول ۲)، ارائه شده است. کد مصاحبه‌شوندگان به منظور حفظ محرمانگی نزد پژوهشگر محفوظ است.

جدول ۲. تعداد مضامین استخراجی از هر مصاحبه‌شونده- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

کد مصاحبه‌شونده	سمت	تعداد کل مضامین	تعداد مضامین پس از حذف مضامین تکراری
کد (۱)	مدیر مدرسه ابتدایی	۶۵	۴۵
کد (۲)	معلم پایه اول	۷۲	۵۰
کد (۳)	معلم پایه دوم	۶۰	۴۲
کد (۴)	معلم پایه سوم	۵۵	۳۸
کد (۵)	معلم پایه چهارم	۵۸	۴۰
کد (۶)	معلم پایه پنجم	۵۰	۳۵
کد (۷)	معلم پایه ششم	۴۸	۳۳
کد (۸)	مدیر مدرسه ابتدایی	۶۲	۴۳
کد (۹)	معلم پایه اول	۵۴	۳۷
کد (۱۰)	معلم پایه دوم	۴۹	۳۴
کد (۱۱)	معلم پایه سوم	۵۲	۳۶
کد (۱۲)	معلم پایه چهارم	۴۷	۳۲
تعداد کل	-	۶۷۲	۴۶۵

جدول فوق تعداد مضامین استخراج‌شده از مصاحبه‌های ۱۲ معلم و مدیر را نشان می‌دهد که در مجموع ۶۷۲ مضمون تولید شده و پس از حذف موارد تکراری، ۴۶۵ مضمون باقی مانده است. معلم پایه اول (کد ۲)؛ با ۷۲ مضمون و مدیر مدرسه ابتدایی (کد ۱)؛ با ۶۵ مضمون بیشترین مشارکت را داشته‌اند، که نشان‌دهنده اطلاعات غنی و دیدگاه‌های متنوع این افراد در مورد آگاهی از سند تحول و اخلاق حرفه‌ای است. معلم پایه چهارم (کد ۱۲)؛ با ۴۷ مضمون کمترین تعداد را ارائه کرده، که ممکن است به تجربه کمتر یا تمرکز محدودتر بر موضوع مربوط باشد. پس از حذف مضامین تکراری، معلم پایه اول با ۵۰ مضمون و مدیر مدرسه با ۴۵ مضمون همچنان پیش‌رو هستند، درحالی‌که معلم پایه چهارم با ۳۲ مضمون کمترین مشارکت را دارد. این اختلاف می‌تواند به تفاوت در تجربه یا نقش سازمانی مرتبط باشد. تنوع بالای مضامین و کاهش به ۴۶۵ مضمون پس از حذف موارد تکراری، نشان‌دهنده گستردگی دیدگاه‌ها و وجود اشتراکات قابل توجه در پاسخ‌هاست.

برپایه (جدول ۳)، تعداد مضامین مرتبط با هر سؤال مصاحبه را نشان می‌دهد که در مجموع ۶۷۲ مضمون تولید شده و پس از حذف تکراری‌ها به ۴۶۵ مضمون کاهش یافته است. سؤال کد (۴)؛ درباره تأثیر آگاهی از سند بر تعهد حرفه‌ای با ۹۰ مضمون بیشترین تعداد را

دارد، که نشان‌دهنده توجه ویژه معلمان به اهمیت تعهد حرفه‌ای است. سؤال کد (۲)؛ درباره آگاهی از راهکارهای سند با ۸۵ مضمون در رتبه بعدی است که بیانگر تمرکز بر جنبه‌های عملی سند است. سؤال کد (۱۰)؛ درباره ارتباط آگاهی از سند با محیط یادگیری مثبت با ۶۰ مضمون کمترین تعداد را دارد، که ممکن است به دلیل پیچیدگی این موضوع باشد. پس از حذف مضامین تکراری، سؤال کد (۴)؛ با ۶۵ مضمون همچنان بیشترین و سؤال کد (۱۰)؛ با ۴۰ مضمون کمترین تعداد را دارد. این توزیع نشان‌دهنده اولویت بالایی تعهد حرفه‌ای و آگاهی از راهکارهای سند در میان معلمان است.

جدول ۳. تعداد مضامین استخراجی به ازای هر سؤال- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

کد سؤال	مقوله اصلی	تعداد کل مضامین	تعداد مضامین پس از حذف مضامین تکراری
کد (۱)	آگاهی از اهداف سند تحول بنیادین	۸۰	۵۵
کد (۲)	آگاهی از راهکارهای سند تحول بنیادین	۸۵	۶۰
کد (۳)	تأثیر آگاهی از سند بر رعایت عدالت آموزشی	۷۵	۵۰
کد (۴)	تأثیر آگاهی از سند بر تعهد حرفه‌ای	۹۰	۶۵
کد (۵)	تأثیر آگاهی از سند بر تعاملات اجتماعی	۸۲	۵۸
کد (۶)	چالش‌های اجرای سند تحول بنیادین	۷۰	۴۸
کد (۷)	نقش معلمان در تربیت اخلاقی دانش‌آموزان	۷۸	۵۴
کد (۸)	راهکارهای ارتقای آگاهی معلمان از سند	۷۲	۵۰
کد (۹)	مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در تدریس	۸۰	۵۵
کد (۱۰)	ارتباط آگاهی از سند با محیط یادگیری مثبت	۶۰	۴۰
تعداد کل		۶۷۲	۴۶۵

(جدول ۴)، مؤلفه‌های آگاهی از سند تحول بنیادین و اخلاق حرفه‌ای را با فراوانی آن‌ها نشان می‌دهد. در بخش آگاهی از سند، مؤلفه شناخت اهداف تربیتی با حضور در ۱۰ مصاحبه و فراوانی ۸۳/۳۳٪ بالاترین اهمیت را دارد، که نشان‌دهنده تمرکز معلمان بر اهداف کلان سند مانند تربیت اسلامی و عدالت آموزشی است. آگاهی از راهکارهای آموزشی با ۹ مصاحبه (۷۵/۰۰٪)، و فهم نقش معلم با ۸ مصاحبه (۶۶/۶۷٪)، در رتبه‌های بعدی قرار دارند، که بیانگر توجه به جنبه‌های عملی و نقش محوری معلمان در اجرای سند است. مؤلفه چالش‌های آگاهی با ۶ مصاحبه (۵۰/۰۰٪)، کمترین فراوانی را دارد، که ممکن است نشان‌دهنده تمرکز کمتر بر موانع باشد. در بخش اخلاق حرفه‌ای، عدالت آموزشی با ۱۱ مصاحبه (۹۱/۶۷٪)، بیشترین فراوانی را دارد، که نشان‌دهنده اهمیت بالایی این اصل در رفتار حرفه‌ای معلمان است. تعهد حرفه‌ای با ۱۰ مصاحبه (۸۳/۳۳٪)، و احترام به دانش‌آموزان با ۹ مصاحبه (۷۵/۰۰٪)، نیز از اولویت بالایی برخوردارند. تعامل مثبت با همکاران با ۷ مصاحبه (۵۸/۳۳٪)، کمترین فراوانی را دارد، که ممکن است به دلیل تمرکز بیشتر معلمان بر تعامل با دانش‌آموزان باشد. این توزیع بر اهمیت عدالت و تعهد در حرفه معلمی تأکید دارد.

جدول ۴. توزیع فراوانی مؤلفه‌های آگاهی از سند تحول بنیادین و اخلاق حرفه‌ای- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

الف) آگاهی از سند تحول بنیادین	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی	ب) اخلاق حرفه‌ای معلمان	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی
شناخت اهداف تربیتی	۱۰	۸۳/۳۳٪	عدالت آموزشی	۱۱	۹۱/۶۷٪
آگاهی از راهکارهای آموزشی	۹	۷۵/۰۰٪	تعهد حرفه‌ای	۱۰	۸۳/۳۳٪

(جدول ۵)، چالش‌ها و راهکارهای اجرای سند تحول بنیادین را نشان می‌دهد. در بخش چالش‌ها، کمبود دوره‌های آموزشی با ۱۰ مصاحبه (۸۳/۳۳٪) بیشترین فراوانی را دارد، که نشان‌دهنده مانع اصلی در اجرای سند از دیدگاه معلمان است. فشار کاری بالا با ۸ مصاحبه (۶۶/۶۷٪)، و کمبود منابع مالی با ۷ مصاحبه (۵۸/۳۳٪) در رتبه‌های بعدی هستند، که بیانگر مشکلات ساختاری در نظام آموزشی است. ناکافی بودن حمایت سازمانی با ۶ مصاحبه (۵۰/۰۰٪)، و عدم هماهنگی بین سیاست‌ها با ۵ مصاحبه (۴۱/۶۷٪)، کمترین فراوانی را دارند، که ممکن است به دلیل تمرکز کمتر معلمان بر مسائل سیاستی باشد. در بخش راهکارها، برگزاری کارگاه‌های آموزشی با ۱۱ مصاحبه (۹۱/۶۷٪)، بالاترین فراوانی را دارد، که نشان‌دهنده تقاضای بالایی معلمان برای آموزش‌های تخصصی است. ارائه منابع آموزشی با ۹ مصاحبه (۷۵/۰۰٪)، و نظارت و ارزیابی مستمر با ۸ مصاحبه (۶۶/۶۷٪)، نیز از راهکارهای کلیدی هستند. تعامل با کارشناسان آموزشی با ۶ مصاحبه (۵۰/۰۰٪)، کمترین فراوانی را دارد، که ممکن است به دلیل دسترسی محدود به کارشناسان باشد. همچنی (جدول ۶)، نقش معلمان در تربیت اخلاقی و ایجاد محیط یادگیری مثبت را نشان می‌دهد.

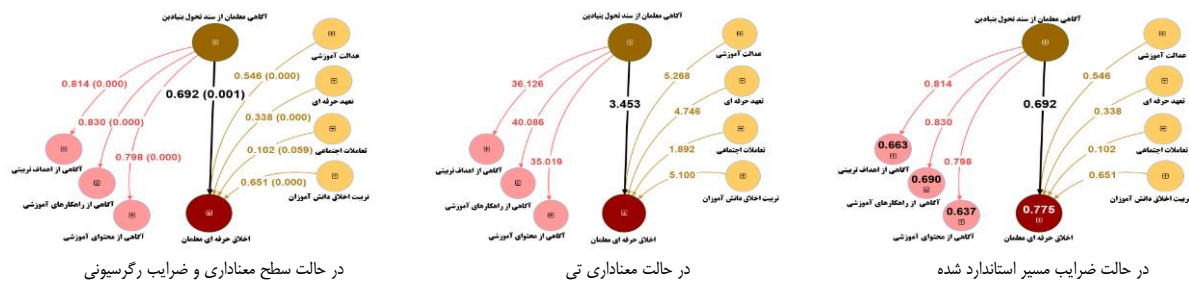
جدول ۵. توزیع فراوانی مؤلفه‌های چالش‌ها و راهکارهای اجرای سند تحول- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

الف) چالش‌های اجرای سند تحول	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی	ب) راهکارهای ارتقای آگاهی	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی
کمبود دوره‌های آموزشی	۱۰	٪۸۲/۳۳	برگزاری کارگاه‌های آموزشی	۱۱	٪۹۱/۶۷
فشار کاری بالا	۸	٪۶۶/۶۷	ارائه منابع آموزشی	۹	٪۷۵/۰۰
کمبود منابع مالی	۷	٪۵۸/۳۳	نظارت و ارزیابی مستمر	۸	٪۶۶/۶۷
ناکافی بودن حمایت سازمانی	۶	٪۵۰/۰۰	تشویق معلمان به مطالعه سند	۷	٪۵۸/۳۳
عدم هماهنگی بین سیاست‌ها	۵	٪۴۱/۶۷	تعامل با کارشناسان آموزشی	۶	٪۵۰/۰۰

جدول ۶. توزیع فراوانی مؤلفه‌های نقش معلمان در تربیت اخلاقی و محیط یادگیری- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

الف) نقش معلمان در تربیت اخلاقی	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی	ب) ایجاد محیط یادگیری مثبت	تعداد مصاحبه‌ها	درصد فراوانی
الگوسازی اخلاقی	۱۱	٪۹۱/۶۷	ایجاد فضای امن و مثبت	۱۰	٪۸۳/۳۳
پرورش مهارت‌های اجتماعی	۹	٪۷۵/۰۰	تقویت انگیزه یادگیری	۹	٪۷۵/۰۰
تقویت ارزش‌های اخلاقی	۸	٪۶۶/۶۷	تشویق همکاری و تعامل	۸	٪۶۶/۶۷
آموزش مسئولیت‌پذیری	۷	٪۵۸/۳۳	استفاده از روش‌های خلاقانه	۷	٪۵۸/۳۳
ترویج عدالت در کلاس	۶	٪۵۰/۰۰	توجه به نیازهای دانش‌آموزان	۶	٪۵۰/۰۰

برای بخش کمی، پرسش‌نامه محقق‌ساخته‌ای بر اساس مضامین استخراج‌شده از مصاحبه‌ها طراحی و بین ۲۲۵ معلم دوره ابتدایی شهر ملایر توزیع شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Smart PLS، تحلیل شدند و باتوجه به اتمام مدل اندازه‌گیری و طی موفقیت‌آمیز تمامی تست‌ها حال به سراغ بررسی مدل ساختاری می‌رویم. مدل ساختاری مدلی است که رابطه بین متغیرهای مکنون (پنهان)، را مورد بررسی قرار می‌دهد. همانگونه که پیشتر نیز بدان اشاره گردید، مدل ساختاری نیز دارای چندین شاخص و معیار می‌باشد که باید ارزیابی و تأیید شود تا به نتایج حاصل از مدل و داده‌های گردآوری شده با اطمینان بالا استناد نمود. این معیارها شامل بررسی ضرایب مسیر (بتا)، و معناداری آن (مقادیر t-Value)، بررسی شاخص ضریب تعیین (R^2)، متغیرهای مکنون درون‌زا، بررسی شاخص ارتباط پیش‌بین استون-گیسر (Q^2)، بررسی شاخص شدت تأثیر f^2 و بررسی شاخص هم خطی (VIF)، می‌باشد. (شکل ۱)، زیر مدل مفهومی تحقیق در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده را نشان می‌دهد.

شکل ۱. ارزیابی مدل‌های ساختاری مدل‌های پژوهش در حالت موردتبیین- (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

(جدول ۸) نتایج تحلیل معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS را نشان می‌دهد. مسیر اخلاق حرفه‌ای معلمان به آگاهی از سند تحول بنیادین با ضریب مسیر ۰/۶۹۱، مقدار t برابر ۳/۴۳۵، مقدار p برابر ۰/۰۰۱ و ضریب تعیین ۰/۷۷۵ بالاترین تأثیر را نشان می‌دهد، که بیانگر رابطه بسیار قوی و معنادار بین آگاهی از سند و سطح اخلاق حرفه‌ای معلمان است. مسیر آگاهی از سند به عدالت آموزشی با ضریب ۰/۵۴۶، مقدار t برابر ۵/۲۶۸ و p-value برابر ۰/۰۰۱ نیز رابطه معناداری را نشان می‌دهد، که حاکی از تأثیر قابل توجه آگاهی بر رعایت عدالت در کلاس درس است. مسیر آگاهی به تعهد حرفه‌ای با ضریب ۰/۳۳۸، مقدار t برابر ۴/۷۴۶ و p-value برابر ۰/۰۰۲ نیز تأیید شده و نشان‌دهنده تأثیر مثبت آگاهی بر تعهد معلمان است. مسیر آگاهی به تعاملات اجتماعی با ضریب ۰/۱۰۲، مقدار t برابر ۱/۸۹۲ و p-value برابر ۰/۰۵۹ تأیید نشده است، که نشان می‌دهد این رابطه از نظر آماری معنادار نیست. در نهایت، مسیر آگاهی به تربیت اخلاقی دانش‌آموزان با ضریب ۰/۶۵۱، مقدار t برابر ۵/۱۰۰ و p-value برابر ۰/۰۰۳ رابطه معناداری را نشان می‌دهد که بیانگر تأثیر قوی آگاهی بر توانایی معلمان در تربیت اخلاقی دانش‌آموزان است. این نتایج نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معنادار آگاهی از سند بر جنبه‌های مختلف اخلاق حرفه‌ای، به‌ویژه عدالت آموزشی و تربیت اخلاقی است.

جدول ۷. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری (Smart PLS) - (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

مسیر	ضریب مسیر (β)	مقدار t	مقدار p	نتیجه	ضریب تعیین
اخلاق حرفه‌ای معلمان $\rightarrow$ آگاهی از سند تحول بنیادین	۰/۶۹۱	۳/۴۵۳	۰/۰۰۱	تأیید	۰/۷۷۵
آگاهی از سند $\rightarrow$ عدالت آموزشی	۰/۵۴۶	۵/۲۶۸	۰/۰۰۱	تأیید	
آگاهی از سند $\rightarrow$ تعهد حرفه‌ای	۰/۳۳۸	۴/۷۴۶	۰/۰۰۲	تأیید	
آگاهی از سند $\rightarrow$ تعاملات اجتماعی	۰/۱۰۲	۱/۸۹۲	۰/۰۵۹	تأیید	
آگاهی از سند $\rightarrow$ تربیت اخلاقی دانش آموزان	۰/۶۵۱	۵/۱۰۰	۰/۰۰۳	تأیید	

(جدول ۸)، شاخص‌های برازش مدل ساختاری را نشان می‌دهد. شاخص SRMR با مقدار ۰/۰۵ در محدوده قابل قبول (کمتر از ۰/۰۸) قرار دارد، که نشان‌دهنده خطای کم مدل و تناسب بالای آن با داده‌هاست. شاخص NFI با مقدار ۰/۹۳ (بیشتر از ۰/۹۰) بیانگر برازش خوب مدل با داده‌های مشاهده شده است. شاخص GFI با مقدار ۰/۹۶ (بیشتر از ۰/۹۰) نیز تأییدکننده تناسب بالای مدل است. این مقادیر نشان می‌دهند که مدل مفهومی طراحی شده برای بررسی رابطه بین آگاهی از سند و اخلاق حرفه‌ای از دقت و اعتبار بالایی برخوردار است. تمامی شاخص‌ها در محدوده استاندارد قرار دارند، که امکان تعمیم نتایج را فراهم می‌کند.

جدول ۸. شاخص‌های برازش مدل ساختاری - (مأخذ: یافته‌های پژوهشی، ۱۴۰۴)

شاخص	مقدار	مقدار قابل قبول	نتیجه
SRMR	۰/۰۵	کمتر از ۰/۰۸	مناسب
NFI	۰/۹۳	بیشتر از ۰/۹۰	مناسب
GFI	۰/۹۶	بیشتر از ۰/۹۰	مناسب

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

یافته‌های این پژوهش به تحلیل آگاهی معلمان دوره ابتدایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأثیر آن بر اخلاق حرفه‌ای آن‌ها در بستر تغییرات فرهنگی و اجتماعی پرداخته، نشان‌دهنده رابطه معنادار و مثبت بین آگاهی از سند و جنبه‌های مختلف اخلاق حرفه‌ای است. در بخش کیفی، تحلیل مضامین استخراج شده از مصاحبه‌ها با ۱۲ معلم و مدیر نشان داد که شناخت اهداف تربیتی سند (۸۳/۳۳ درصد)، و عدالت آموزشی (۹۱/۶۷ درصد)، از مهمترین مؤلفه‌های مورد توجه معلمان هستند. این امر بیانگر تمرکز معلمان بر اهداف کلان سند، به مانند تربیت اسلامی و عدالت آموزشی و انعکاس آن‌ها در رفتار حرفه‌ای، به ویژه در رعایت عدالت در کلاس درس است. الگوسازی اخلاقی (۹۱/۶۷ درصد)، به عنوان کلیدی ترین نقش معلمان در تربیت اخلاقی دانش آموزان شناسایی شد، که نشان‌دهنده تأثیر عمیق رفتار معلمان بر شکل گیری شخصیت دانش آموزان است. چالش‌هایی به مثابه کمبود دوره‌های آموزشی (۸۳/۳۳ درصد)، و فشار کاری بالا (۶۶/۶۷ درصد)، به عنوان موانع اصلی اجرای سند مطرح شدند. در بخش کمی، نتایج مدل سازی معادلات ساختاری با Smart PLS تأیید کرد که آگاهی از سند بر عدالت آموزشی، تعهد حرفه‌ای و تربیت اخلاقی دانش آموزان تأثیر مثبت و معناداری دارد، اما تأثیر آن بر تعاملات اجتماعی ($\beta=0/102$ ، $p=0/059$)، معنادار نبود. شاخص‌های برازش مدل ($GFI=0.96$ ، $NFI=0.93$ ، $SRMR=0.05$)، نیز اعتبار ساختاری مطلوب مدل را تأیید کردند و ضریب تعیین ۰/۷۷۵ نشان‌دهنده توان بالای تبیین متغیرهای وابسته توسط متغیر آگاهی است. ترکیب داده‌های کیفی و کمی، تصویری جامع از نقش آگاهی نسبت به سند تحول در بهبود رفتارهای حرفه‌ای معلمان ارائه می‌دهد و بر اهمیت این آگاهی در تحقق اهداف کلان نظام آموزشی تأکید می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که معلمان با سطح آگاهی متوسط به بالا، بیش از پیش به مفاهیمی مانند عدالت آموزشی، تعهد تربیتی، و الگوسازی اخلاقی توجه دارند و این امر در کنش‌های حرفه‌ای اجتماعی آنان بازتاب یافته است. با این حال، چالش‌های ساختاری و کمبودهای آموزشی همچنان به عنوان موانع مهم در مسیر اجرای کامل سند باقی مانده‌اند. براساس این یافته‌ها، می‌توان نتیجه گرفت که ارتقای آگاهی معلمان از سند تحول بنیادین نه تنها موجب بهبود اخلاق حرفه‌ای، بلکه عاملی مؤثر در ارتقای کیفیت آموزشی در دوره ابتدایی است. در نتیجه، سیاست‌گذاران و مسئولان آموزشی باید با فراهم سازی زیرساخت‌های لازم، طراحی برنامه‌های آموزشی هدفمند و رفع موانع اجرایی، زمینه تحقق هرچه بیشتر اهداف سند را فراهم سازند.

منابع

- باقری، خسرو. (۱۴۰۰). *نگاهی دوباره به تربیت اسلامی: کاوشی برای تدوین چارچوب نظری تربیت اسلامی (جلد ۱)*. چاپ پناه‌ویک، تهران: انتشارات مدرسه.
- بلیده، صفیه. (۱۴۰۲). *شناسایی مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای معلم در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش*. اولین کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و فلسفه، بابل-ایران، ۱۹-۱.
- حاجی‌انوری، لادن. خانبابائی، زینب. (۱۴۰۲). *شایستگی‌های اخلاقی معلمان ابتدایی با نگاهی به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش*. سومین کنفرانس بین‌المللی تحقیقات پیشرفته در مدیریت و علوم انسانی، مونیخ-آلمان، ۸-۱.
- حسنی، رفیق. اسمعیلی، رضا. (۱۴۰۰). *تبیین میزان توجه به مؤلفه‌های تربیت شهروندی جهانی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و کاربست آن در نظام تعلیم و تربیت رسمی از دیدگاه معلمان مقطع متوسطه*. فصلنامه علمی پژوهشی-مطالعات برنامه درسی، دوره ۱۶، شماره ۶۳، ۱۹۹-۲۲۸.
- زینالی، علی. حاتم، سجاد. (۱۳۹۷). *بررسی آگاهی و نگرش معلمان نسبت به مفاهیم و احکام سند تحول بنیادین جمهوری اسلامی ایران*. پنجمین همایش ملی روان‌شناسی مدرسه، تهران-ایران، ۱۲-۱.
- شکوهی، غلام‌حسین. (۱۳۹۶). *مبانی و اصول آموزش و پرورش*. مشهد: آستان قدس رضوی، شرکت به‌نشر.
- فرزاد، فرزانه. بیگ‌محمدی، ناهید. (۱۴۰۲). *واکاوی اخلاق حرفه‌ای معلمی براساس سند تحول بنیادین*. هفتمین کنفرانس بین‌المللی مطالعات جهانی در علوم تربیتی، روان‌شناسی و مشاوره، تهران-ایران، ۱۶-۱.
- کشاورزی‌پورقرقی، اشرف. (۱۳۹۹). *راهکارهای اجرایی منا سب نظام تأمین، تربیت و توسعه حرفه‌ای معلمان مبتنی بر سند تحول بنیادین از نظر معلمان*. ماهنامه علمی پژوهشی-پیشرفت‌های نوین در روان‌شناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، دوره ۳، شماره ۲۸، ۱۴-۱.
- گل‌صنم‌لو، محمد. نعیمی، ابراهیم. خورسندی‌طاسکوه، علی. شریعتی، سید صدرالدین. (۱۴۰۰). *طراحی الگوی معلم خوب با تکیه بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش*. فصلنامه علمی پژوهشی-مطالعات راهبردی بسیج، دوره ۲۴، شماره ۹۰؛ (پیاپی ۷۴۵)، ۱۷۹-۲۲۲.
- محمدی، طالب. حسنی، رفیق. محمدی، مجید. (۱۳۹۸). *آگاهی و نگرش معلمان نسبت به مفاهیم و احکام سند تحول بنیادین*. فصلنامه علمی پژوهشی-مدیریت مدرسه، دوره ۷، شماره ۴، ۵۷-۳۱.
- نجارآلانی، رسول. مهدی‌زاده، فاطمه. (۱۴۰۲). *سند تحول بنیادین و آموزش و پرورش*. چاپ اول، همدان: انتشارات سکر.
- Daniel, Woldeab. Sapo, Solomon. (2020). *Teachers' Perception Of Professional Ethics And Its Impact On Their Professionalism*. American Journal Of Educational Research, 8(6): 400-410.
- Mallarangan, A. Dara Dewi. Rahman, Abdul. Nur, Suriani. Lathifah, Zahra Khusnul. Lubis, Fatimah Malini. (2024). *Analysis Of The Influence Of Continuous Training Development And Education On Professional Competence Of Teachers In Public Schools*. Journal on Education, 6(2): 13449-13456.